

MAGYAR MŰSA.

Költ *Bétsben* 25. Februáriusban 1789.

*Ditsérete a' III-dik Musába szólló Poétának — írta
Bétsben PATAKI MIKLÓS.*

Engjed Muzsám ditséretét annak a' Poétának,
 Ki hirével bé-töltötte keblét a' két Hazának;
 Ki az Egeken keresi Verse matériáját,
 Énekli a' farkas-tsillag járásának formáját. (a.)
 Ki-szabja meg határozva futása Lineáját,
 Helyeit; meg-jelenését; 's kerekdék karikáit
 'S az erőt; melly lelkesitti ezen égi testeket,
 Mellyeknek nézések jelent teremtoi kezeket
 Nagy határok közé tette a' teremto ezeket,
 Ezek futtyák, 's határozzák a' leg-felsőbb ege-
 ket. (b.)

(a.) Az üstökös-tsillagot inkább lehet farkas tsillag-
 nak nevezni, mivel i.) az az Atmosphæra a'
 melly ennek farkát, vagy üstökét téfzi minden
 böltsekről egy átalýába farkának neveztetik.
 2-do A' Német nyelvbe-is neveztetik ezen tsil-
 lag: farkas-tsillagnak. De ki-ki úgy nevezze,
 a' mint néki tetszik.

(b.) Valamely Tsillag-egének nagyságát lehet az
 időnek hosszúságából; a' melly alatt ő azon
H
Eget

Jól énekléd, ezen tsillag nem hoz gonoszt magával,
Mert ki kezdetben e' testet formálta egy szavá-
val. (a.)

Kiszabta a' Réguláit rendeletlen úttyának, (b.)

Tette a' többi bujdosók Egeik határának.

Kevés, de bölts Törvény által a' nap körül for-
gattya,

E' körül, melly minden állat, 's minden életnek
Attya;

Tartozik hát ő reá-is a' természet Törvényye,

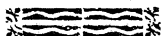
Ez az Isteni böltsétség feneketlen örvényye.

Hogyhogy következne gonosz hát annak látásából,
Melly a' természet rendéből következik magából;
Hízem

Eget meg-kerüli, meg-tudni, (quia describunt
areas temporibus proportionales) ezen tsillagok
pedig a' magokét lég-későbbre kerülnek-meg.

(a.) Nem igaz hát azoknak ítéletek, a' kik úgy
ítélnék, hogy ezen tsillagok vagy a' földnek,
vagy a' Napnak, vagy a' bujdosó tsillagoknak
ki-gözölgéseikből származnának, mivel mind e-
zekről véghetetlen melzszire vagynak (quod de-
monstrat defectus parallatreos), hanem ők-is
kezdetben teremtettek, és homályos testek, mint
más bujdosók.

(b.) Rendeletlen az ő járások a' többi bujdosóké-
hoz képest; mert ezek mennek nap-nyugotról
napkeletre, és forognak a' 12 Égi Jegyek hatá-
raiba; de a' farkas-tsillagoknak egeik minden
Törvény-nélkül vagynak széllyel hángyva az
Egen. Némelleyek fordulnak napnyugotról nap-
keletre, némelleyek nap-keletről nap-nyugotra,
némelleyek Északról Délre, és nem-is végzik-el
az ő egész futásokat.

Hiszem ez az Istenségnek eléves rendelése,

A' mely-fzerint eshetett-meg e' Világ teremtése. (a.)
Hát nem az üstökös-tsillag belé-sugározása,

Vagy valamelly égi-jegynek titkos munkálkodása
Szül háborút, 's békeiséget: ez olly Urnak munkája,

Ki egyedül a' Sziveknek bölts, hatalmas Birája.
Nagy dolgoknak, 's háborúknak leg-többször az okai
Képzelt haszon, 's Fejedelmek forró indulat-
tyai, (b.)

Vagy egy szép száj, 's pár szép szemnek tüzes pil-
lantásai,

A' szép Nemnek babonázó ki-sugározásai.

Ezek azok a' tsillagok, ezek Aspectusáról

Itél a' bölts a' Kabinét titkofsabb mivoltáról. (c.)

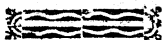
H 2

Ol-

(a.) Scilicet leges Naturæ, quæ ab æterno erant in Intellectus, Dei, efficiuntque Essentiam mundi possibilis. Cometæ observant has Leges (quia celeritates illorum crescunt, vel decrescunt; non sunt quadrata distantiarum ab eodem centro, et areæ sunt temporibus proportionales) ergo complectuntur in Systemate — — — sed quid posset funesti apparatus alicuius corporis adferre, quod secundum Leges Naturæ fit; cum Leges tamen Naturæ nihil quidquam mali possint portentare.

(b.) Lásd ezekre a' Példákat Reálnak az Igazgató Mesterségéről írott Könyveibe, és a' Nagy *Fridriknek* a' maga idejébéli Historiákról írott Könyveit, 's Leibnitz Elöl-járó beszédjét ad Codicem farris Gentium Diplomatici.

(c.) XIV-dik *Lajos* tudta a' szép Aszfalyoknak sok hasznokat venni. Egy *Henrietta Stuart* által

Olvasd-meg tsak *Barri Grófné*, 's *Pontamour* életeit, (a.)

Meg-tudhatod fok nagy dolgok okáit, 's menéseit. Igaz ugyan hogy találtak már ma egy jó kaptára,

Politika, ennek íszik minden a' rovására. (b.)

El-ofztotta a' Böltsek közt egy bölt a' Hóld' háttárát, (c.)

Ki-ki érdemmel fizette ezer Égi jus árát,

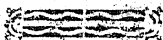
Pe-

tal rontotta ő-el az ő ellene kötött lármás frigyét. (*Trippel-Alliantz*) és ha valamely Udvarnál illetén Dámák (*Dame Hairs*) vagynak, tsak azoknak influxusokra kell vigyázni, mert bizonyosan azok a' kerekai a' Cabinet mozgásának *Gunolung Statistik*.

(a.) *Barti Grófné* vólt XV-dik *Lajosnak* Szeretője. Ezen Grófnéra költött ő 180 millió Livrát, 's utóljára *Klaftromba* zárotta. *Pontamour* vólt egy Péknek a' Leánya, 's egy Vendégségbe XV-dik *Lajos* belé szeretvén, Udvari Dámává, 's *Márchésnévá* tette, ennek Szüleményei vóltak a' 7 esztendős háborúba vezérlő Frantzia Generálisok, kik a' Frantzia Armádiát a' Pruszusok 's Hännoveránusok ellen olly roszszul comandérozták. Más Kabinet dolgába-is igen nagy influxusa vólt.

(b.) *Politika*: ezen szórul azt mondja a' nagy *Fridrik* a' maga reggeli órájába, hogy ez arra való, hogy mivel a' Fejedelmeket sem Tolvajoknak sem valami más illetlen névvel nem nevezhettyük, tehát ez: ezzel az egy szóval minden tselekedeteiket el-fedezhettyük.

(c.) *Heveling* Dántzigi vólt Polgár-Mester. El-ofztották mások-is.

Perelhetſz azon böltsekkel ezen Portzió eránt,
Hogy te-veled-is ofztafsék ezen Határ egy-eránt.
Söt adom szives ſzándékkal arra-is kéſz vokſomat,
Mellyre tsak a' hiv tiſztelet hajtá gondolatomat;
Hogy ezen fel-tettſő diſze a' kerek Eg' Várának, (a.)
Neveztefsék mindenektől ám *Horvát'* tsillagának.
Halhatatlan az érdemek az ilyen Vers-íróknak,
Kik ſzülettek, 's az Iſtenek rendeltek Hit-Birők-
nak.

Ezek adnak örök éléſt halhatatlan neveknek,
Kik trutzolják az időket, 's változáſit ezeknek.
Ha egy *Raciué* énekli *Condé* ditséreteit, (b.)
Ki vitézségének hagyta *Belgiumba* jeleit.
Ha egy *Voltér* méltóztattya *Mauritzt* pennájára (c.)
Ezt a' Vitézt, ki ſzületett a' *Frantzia* hafznára.
Kettős Súgárt vetnek ezek a' jövendő Világnak,
Mellyből edgyikét kívánnya a' Poéta magának.

(a.) Tudniillik az ezen elztendőbe várando üſtő-
kös tsillag.

(b.) *Condé* volt XIV-dik *Lajosnak* hires Nagy Ve-
zére. Ez a' maga háborúiba el-vitte magával a'
nagy *Racinét*, hogy ſzemmel látott tanuja len-
ne a' meg-iratantó viſelt dolgoknak.

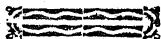
(c.) *Mauritz* Szaxoniai Gróf, volt II-dik *Auguſtus-*
nak Lengyel Királynak Gróf *Rutovſzkinétől* ſzü-
letett-fattyu-fia. Ennek Vezérsége alatt eſett
45-be ama hires *Fontenoai* győzedelem, *Voltér*
ſzép Verſeket irt. Ezen ütközetbe jelen volt
ama hires Gróf *Lövendall*-is, és vezérlett egy
ſegítő *Frantzia* Sereget. Innét ſzokták monda-
ni: két fattyu tette *Frantzia*-orſzágot böldeggá,
Moritz, és *Lövendall*.

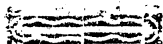
S. Patak 4. Februárius.

Semper ego auditor tantum, nunquam ne reponam?
Juvenalis.

Azt tartotta a' hajdoni Világ, hogy a' *Semmi-
 ből semmi sem leszsz*; a' mostani pedig azt állatja,
 hogy a' *Valóság nem leszsz semmivé*. Az elsőbb ál-
 lataft, a' semminek egy látható Világ' formájába
 jett öltözése; az utólsót pedig, a' minap támadott,
 de már fűtbe ment egy — Tárfaság' ígéletének
 semmivé levése meg-tzáfolta. Oda van a' *mindenes
 Gyűjtemény*! pedig már azon Tárfaság egy tagjá-
 nak szavai-szerint, annyi vólt az előre-fizető, mint
 a' — (*omnis comparatio est odiosa*) dög; bezzeg el-
 is döglött! Kár! mert olyan emberek fogtak hozzá,
 kiknek vagy semmi dolgok nints, vagy a' dolgokat-
 is félre tették vólna jó pénzért. Bizony kár, hogy
 a' *mindenes Gyűjteményből*, semmi gyűjtemény nem
 leve! pedig már meg-fogadták vala *Bálámot*-is, hogy
 Kurirt intse-meg. Meg-is tselekedte *Bálám*; de olly
 egygyügyüen, mintha a' dolog tsak a' szamárára
 lett vólna bizva; mert kételkedni láttatik benne,
 hogy tud-é a' Kurir Németül? 's még-is Németül in-
 tette a' Kurirt. Bizony kár, hogy a' *mindenes
 Gyűjteményből*, semmi gyűjtemény nem leve! pedig
 (ha lehet hinni) nagy emberek kérték reá ezt a'
 Tárfaságot, ugy mint, egy — Könyv-nyomtató,
 hogy

hogy igyekezze ez a' Tárfaság — pénzt keresni. Bizony kár, hogy a' *mindenes Gyűjteményből*, semmi gyűjtemény nem leve! pedig bizony szép gondolkodású emberek fogtak hozzá; mert ha ezer Prænumeránfok lett volna, 's az mindenik 10 forintal fizetett: hat vagy hét ezer forint hafznok - is lett volna; ez tehát bizony szép gondolkodás, és nem rofsz gustus! Tsak ugyan kár hát, hogy a' *mindenes Gyűjteményből*, semmi gyűjtemény nem leve; mert ennek az Erdemes Közönségnek minden élze hafznát vehette volna, p. o. a' fonóban, mesélhetek volna belölle a' fonók; mások megtudhatták volna, hogy hány akó első esett-le ez vagy amaz határon, egy nyáron; 's talám még azt is meg lehetett volna tudni, hogy hány tseber viz folyt - le a' Dunán. Tsak ugyan kár hát, hogy a' *mindenes Gyűjteményből* semmi sem leve! pedig bizony olyanok fogtak hozzá, kik jó pénzért mindenre reá értek volna, és a' kik nem szánnák ki - szúrni annak a' Poétának a' szemét, a' ki azt merte mondani, hogy *Pluribus intentus minor est ad singula sensus*. Bizony kár, hogy semmivé lett a' *mindenes Gyűjtemény*! [pedig már a' Kurir - is, ingyen, betsülettel, 's egynéhányszor ki - hirdette; azt is ígérte, hogy rövideden meg - írja a' javát az Olvasóinak. Kérdezték ugyan tölle, hogy mint tsinál *Ex-*

tractus, ha a' *Gyűjteményből* semmi sem találna
 lenni? Tréfaság! Tsak ugy; mint a' ki mindent
 öfzve-gyűjt, 's még sem ad-ki semmit. Bizony kár,
 hogy a' *mindenes Gyűjteményből* semmi sem leve!
 A' Kurirt mondják az okának lenni: a' rontotta-el
 ezt a' sok pénzt ígéro Nemes igyekezetet. Mivel
 rontotta-el? Azzal, hogy ki-hirdette? azzal, hogy
 olvasni akarta? 's azzal, hogy másokkal-is akarta
 olvasni? vagy talám azzal, hogy ezen Tárfasá-
 gnak egy Tagját a' Magyar Hazák elöl már se-
 gen meg-esmértette? Tréfaság! ez nem helyes ok.
 Igazabb az, hogy Prænumeráns nem lévén, sem
 ezen Tárfáságnak fundálója, a' — Könyv-nyomta-
 tó; sem a' Tárfáságnak tagjai nem akartak a' pén-
 zek' fzerentséltetésével a' Hazának hafználni addig,
 míg la' Haza pengő formában; bizonyosá nem
 tette őket a' felől, hogy az ő reménységek meg-nem
 tsalja; mert ezen Tárfáság Tagjaiak-is magok-fe-
 lé horgad a' kezek; 's mind olyan emberek, a'
 kik felől azt lehet látni, hogy, *manus ocula-
 tas habent; credam quod vident.*

